

A KAP európai értékelési támogató szolgálata

IRANYMUTATÁS

AZ ERTEKELESI TERVEK KIDOLGOZÁSA

2023. JANUÁR

This document contains the translation of the guidelines "Design of Evaluation Plans" March 2023. The translation is intended to make the guidelines more helpful and accessible to different stakeholders. Note: The translated text has not been subject to a layout and editorial check. The final reference text is the English version of the guidelines available at the following [link](#).

Szerzői jogi nyilatkozat

© Európai Unió, 2023

A sokszorosítás a forrás feltüntetésével engedélyezett.

Ajánlott hivatkozás:

Európai Bizottság, Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Főigazgatóság, A.3. egység (2023): Iránymutatás. Az értékezési tervek kidolgozása. Brüsszel, 2023. január.

Felelősségkizáró nyilatkozat:

Az e jelentésben közzétett információk és nézetek a szerző(k) véleményét tükrözik, és nem feltétlenül egyeznek meg a Bizottság hivatalos álláspontjával. A Bizottság nem vállal garanciát a jelentésben szereplő információk pontosságáért. Sem a Bizottság, sem pedig a Bizottság nevében eljáró személyek nem vonhatók felelősségre az itt közreadott információk bármilyen jellegű felhasználásáért.

A KAP európai értékezési támogató szolgálatának feladata, hogy támogatást nyújtson a monitoring- és értékezési tevékenységekhez uniós és tagállami szinten. A szolgálat munkáját az Európai Bizottság Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Főigazgatóságának (DG AGRI) „Szakpolitikai teljesítmény” elnevezésű, A.3. egységének irányítása alatt végzi. A KAP európai értékezési támogató szolgálatának feladata, hogy támogassa az értékezésben érdekelt feleket, különösen a Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Főigazgatóságot, a nemzeti hatóságokat, az irányító hatóságokat és az értékelőket a megfelelő módszerek és eszközök kidolgozása és közzététele révén; a bevált gyakorlatok összegyűjtésével és cseréjével; a kapacitásépítés és a hálózat tagjaival az értékezéssel kapcsolatos témákban való kommunikáción keresztül.

A KAP európai értékezési támogató szolgálatának tevékenységeivel kapcsolatban további információk az interneten, az Europa-szerveren olvashatók (https://eu-cap-network.ec.europa.eu/eu-cap-network/support/european-evaluation-helpdesk_en).

European Evaluation Helpdesk for the CAP (A KAP európai értékezési támogató szolgálata)

Brüsszel, Rue Belliard 12, Belgium

+32 2 808 1024

evaluation@eucapnetwork.eu

TARTALOMJEGYZEK

Rövidítések listája.....	iv
Köszönetnyilvánítás.....	v
Bevezető.....	1
1. A jogi keret	4
2. Az értékelési terv vázlata	7
3. Az értékelési terv fő tartalma.....	9
3.1 Célkitűzések és értékelési szükségletek.....	11
3.2. Irányítás és koordináció	16
3.3. Az érdekelt felek feltérképezése	19
3.4. Ütemterv	22
3.5. Adatok és információk	26
3.6. Kommunikáció és nyomon követés.....	30
3.7. Erőforrások, technikai támogatás és kapacitásépítés.....	33
Melléklet – Az értékelési kritériumok meghatározása	36

TÁBLÁZATOK

1. táblázat – Az értékelési terv vázlata (minimális és ajánlott tartalom).....	7
2. táblázat – Az értékelési terv 1. szakaszának javasolt tartalma	11
3. táblázat – Az értékelési terv 2. szakaszának javasolt tartalma	16
4. táblázat – Az értékelési terv 3. szakaszának javasolt tartalma	19
5. táblázat – Az értékelési terv 4. szakaszának javasolt tartalma	22
6. táblázat – Az értékelési terv 5. szakaszának javasolt tartalma	26
7. táblázat – Az értékelési terv 6. szakaszának javasolt tartalma	30
8. táblázat – Az értékelési terv 7. szakaszának javasolt tartalma	33

ÁBRÁK

1. ábra – Az értékelési terv felépítésére vonatkozó minimumkövetelmények	9
2. ábra – Az értékelési terv különböző szakaszai közötti kapcsolat	9

KERETES ÍRÁSOK

1. keretes írás – Az értékelési kritériumokhoz használt fogalommeghatározások	36
---	----

RÖVIDITESEK LISTAJA

AKIS	agrár-tudásátadási és -innovációs rendszer
ÉME	éves munkaerőegység
KAP	közös agrárpolitika
HC	horizontális célkitűzés
DG AGRI	Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Főigazgatóság
EB	Európai Bizottság
PE	pénzügyi eszköz
GAEC	jó mezőgazdasági és környezeti állapot
HACS	helyi akciócsoport
M&E	monitoring és értékelés
IH	irányító hatóság
PMEF	teljesítmény-, monitoring- és értékelési keret
SO	Egyedi célkitűzés

KÖSZÖNETNYILVANITAS

Az iránymutatásokat egy nemzetközi értékelési szakértőkből álló csoport dolgozta ki, melynek tagjai Costas Apostolopoulos, Neringa Viršilienė és Sari Rannanpää voltak. Maria Coto, Jérôme Paperou és Stephanie Vella további észrevételekkel segítette az anyag elkészülését. A munkát a KAP európai értékelési támogató szolgálata koordinálta Marili Parissaki irányítása alatt. Az iránymutatás minőségét és a konzisztenciáját Valdis Kudiņš és Hannes Wimmer értékelte. Az iránymutatás végleges változatának átfogó minőségét és vizuális megjelenését Brigit Zomer, Steve Gillman és Jules Vincent munkája támogatta.

A Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Főigazgatóság képviselői segítettek abban, hogy az iránymutatás összhangban álljon az EU szakpolitikai keretével.

A tagállamok képviselői a 2022. novemberi véleményező testületi konzultáció során megjegyzéseket fűztek az iránymutatás tervezeteihez.

BEVEZETO

Az értékelés jelentősége: miért értékeljük a KAP stratégiai terveket?

Az értékelésekre azért kerül sor, mert azok jelentős előnyökkel járnak a jobb és hatékonyabb szakpolitikai tervezés és végrehajtás szempontjából. Konkrétabban megfogalmazva, a KAP stratégiai tervek értékelése az alábbi tekintetében hasznos:

- bemutatja a KAP stratégiai tervek előrehaladását és elért eredményeit, valamint igazolja a források felhasználását,
- olyan információkat biztosít, amelyek javíthatják a beavatkozások fókuszát, és ezáltal növelhetik a szakpolitika hatékonyságát,
- biztosítja a KAP stratégiai tervek végrehajtásának elszámoltathatóságát és átláthatóságát,
- kommunikációs csatornaként szolgál az irányító hatóság (IH) és a terv kidolgozásában és végrehajtásában részt vevő kulcsfontosságú érdekelt felek, köztük az Európai Bizottság között,
- bizonyítékot és szilárd elemzési alapot biztosít a jövőbeli tervek/szakpolitikák kidolgozásához,
- egy olyan folyamatos tanulási és fejlődési folyamatot hoz létre, amely hozzájárul a tervek végrehajtásának és jövőbeli kidolgozásának jobb minőségéhez.

Jogi követelmények határozzák meg, mely feltételek biztosítják az értékelések elvégzését. A 2023–2027-es időszakban a tagállamoknak KAP stratégiai terveiket a végrehajtás során és a végrehajtást követően (utólagos értékelés) is értékelniük kell. Az (EU) 2021/2115 rendelet 140. cikkének rendelkezései szerint az értékelések célja a tervek kialakítása és végrehajtása minőségének javítása.

Mi indokolja az értékelési terv elkészítését?

Az értékelési terv egy olyan írásos dokumentum, amely bemutatja, hogy miként értékelik majd a KAP stratégiai tervet, és hogyan kívánják felhasználni az értékelési eredményeket a végrehajtás és a döntéshozatal javítására. Az értékelési terv egyértelműen rögzíti, hogy a KAP stratégiai tervben hogyan ismertetik majd a „Mit?“, a „Hogyan?” és „Miért fontos?” kérdésekre adott válaszokat.

Az értékelési követelmények teljesítéséhez a tagállamoknak az (EU) 2022/1475 rendelet II. mellékletében felsorolt minimumkövetelményeknek¹ megfelelő értékelési tervet kell kidolgozniuk. Az értékelési terv többek között információkat tartalmaz a 2023–2027-es végrehajtási időszakra tervezett értékelésekről, valamint a 2031-as utólagos értékelésről.

Az értékelési tervet a KAP stratégiai terv elfogadásától számított egy éven belül kell benyújtani a monitoringbizottságnak². Az Európai Bizottság csupán tudomásul veszi az értékelési terv benyújtását, de nem kell elfogadnia azt. A tagállamoknak azonban a monitoringbizottság általi vizsgálatot követően, de legkésőbb az éves felülvizsgálati ülés előtt egy hónappal meg kell osztaniuk az Európai Bizottsággal

¹ Az (EU) 2022/1475 rendelet 4. cikkének (1) bekezdése.

² Az (EU) 2021/2115 rendelet 140. cikke.

az értékelési tevékenységekre és megállapításokra vonatkozó információkat³. A Bizottsággal többek között az alábbi információkat kell megosztani⁴:

- információkat az értékelési tevékenységekről és megállapításokról, konkrétan az értékelések elvégzésében elért előrehaladásról, az értékelések összegzéséről és a megállapításokkal összefüggésben végzett nyomon követésről,
- az értékelési terv bármely módosítását.

Melyek az értékelési terv előnyei?

Az értékelési terv biztosítja, hogy:

- minden megfelelő értékelési tevékenységre sor kerül,
- elegendő és megfelelő erőforrás áll majd rendelkezésre az összes szükséges értékelés elvégzéséhez,
- az értékelésekhez szükséges adatok időben és megfelelő formátumban állnak majd rendelkezésre.

Így az értékelési terv lehetővé teszi a tagállamok számára, hogy:

- javítsák a KAP stratégiai terv értékelésének tervezését és struktúráját,
- javítsák a monitoring- és értékelési tevékenységek irányvonalát, egyértelmű kapcsolatot teremtve közöttük, és igazodva a KAP stratégiai tervben részt vevő különböző érdekelt felek kiemelt igényeihez,
- javítsák az értékelési eredmények felhasználását, hasznosságát, hatékony integrációját, valamint kommunikációját és terjesztését.

Az iránymutatások célja

Az „Értékelési tervek kidolgozása” című iránymutatás nem kötelező erejű. Ezen iránymutatás célja, hogy olyan minimális és ajánlott tartalmat biztosítson az értékelési tervekhez, amely aztán a tagállamok szükségleteihez igazíthatók.

Az iránymutatás kettős célt tűz ki:

- iránymutatást nyújt az értékelési terv kidolgozásához, a jogi keret által előírt minimális tartalmi követelmények alapján,
- javaslatot tesz az értékelési terv további tartalmára a tagállami szintű értékelések jobb tervezésének, végrehajtásának és felhasználásának előmozdítása érdekében.

³ Az (EU) 2022/1475 rendelet 5. cikke.

⁴ Az (EU) 2021/2115 rendelet 124. cikke (3) bekezdésének d) pontja és 124. cikke (4) bekezdésének c) pontja.

A nem kötelező erejű iránymutatás célcsoportjai

Ezen iránymutatások fő célcsoportját a KAP stratégiai tervek irányító hatóságai alkotják, amelyek az értékelési terv kidolgozásáért felelnek. A további célcsoportok közé tartozik a monitoringbizottság és a kifizető ügynökségek, amelyek részt vesznek az értékelési terv elkészítésében.

Az iránymutatás szerkezete és tartalma

Az iránymutatás magában foglalja az értékelési terv kulcsfontosságú elemeinek leírását, figyelembe véve a minimális jogi követelményeket. Emellett további tartalmakat javasol az értékelési terv egyes szakaszaihoz, ismerteti a legfontosabb fogalmakat, amelyeket figyelembe kell venni, példákat hoz az értékelési terv egyes szakaszainak kidolgozása során megfogalmazandó legfontosabb kérdésekre, valamint kiemeli a különböző szakaszok közötti kapcsolatot. Az iránymutatást egy eszköztár egészíti ki, amely részletesen ismerteti az értékelési terv egyes szakaszainak kidolgozásához javasolt lépéseket.

1. A JOGI KERET

Az értékelési terv kidolgozása során a tagállamoknak figyelembe kell venniük a vonatkozó rendeleteknek az értékelés tárgyával, időpontjával és módszerével kapcsolatos előírásait.

Mit kell értékelni?

A tagállamoknak minden egyes egyedi célkitűzést (Specific Objective – SO) (összesen 10 van) a végrehajtási időszak alatt legalább egyszer értékelniük kell, adott esetben a KAP stratégiai terv beavatkozási logikájával összhangban. Az SO-k – a KAP stratégiai terv beavatkozási logikájának megfelelően – egyedileg vagy csoportosítva (azaz több célkitűzésre kiterjedő átfogó értékeléssel) is értékelhetők⁵. Ha a végrehajtási időszak alatt nem kerül sor egy adott SO értékelésére, a tagállamoknak ezt indokolniuk kell.

Az egyedi beavatkozásokat, illetve témákat a tagállamok az értékeléssel kapcsolatos igényeik, a KAP stratégiai terv beavatkozási logikája és a végrehajtás állása alapján értékelik. Ilyen témák lehetnek például a következők⁶:

- a LEADER hozzáadott értékének meghatározása,
- a nemzeti KAP-hálózat,
- az agrár-tudásátadási és -innovációs rendszer (AKIS),
- a környezet- és éghajlatvédelmi struktúra⁷.

Az értékelés egyik lehetséges témája a hatékonyság összefüggésében a végső kedvezményezettek és a közigazgatási szerveket érintő egyszerűsítés lehet⁸.

Mikor?

Az Európai Bizottságnak és a tagállamoknak a 2023–2027-es időszakban kell értékeléseket készíteniük. Az (EU) 2021/2115 rendelet 140. cikke értelmében a tagállamoknak kétféle értékelést kell végezniük:

- a „végrehajtási időszak” (2023–2027) során történő értékeléseket, bár pontos dátumok nem kerültek meghatározásra,
- egy „utólagos értékelést” 2031. december 31-ig.

A végrehajtási időszak alatti értékeléseket úgy kell megtervezni, hogy az eredmények rendelkezésre álljanak a következő, azaz 2027 utáni KAP uniós szintű, valamint a következő KAP stratégiai terv tagállami szintű megvitatásához. Adott esetben a tagállamok az előző, 2014–2022 közötti programozási időszakban begyűjtött adatokat is felhasználják az értékeléshez⁹.

⁵ Az (EU) 2022/1475 rendelet 2. cikkének a) pontja.

⁶ Az (EU) 2022/1475 rendelet 2. cikkének d) pontja.

⁷ Az (EU) 2021/2115 rendelet 109. cikke (2) bekezdésének a) pontja szerint (GAEC-előírások és -feltételrendszer).

⁸ Az (EU) 2022/1475 rendelet 1. cikkének (3) bekezdése.

⁹ Az (EU) 2022/1475 rendelet 2. cikkének e) pontja.

Hogyan?

A tagállamoknak az értékeléssel kapcsolatban az alább felsorolt intézkedéseket kell végrehajtaniuk. Mivel ezek az intézkedések az értékelési keretben tipikusnak tekinthetők, kikövetkeztethető, hogy a tagállamoknak olyan keretet kell létrehozniuk, amely a következőket foglalja magában:

- **A vonatkozó értékelési kritériumok alkalmazását** a KAP stratégiai terv beavatkozásának hatályát, típusát és alkalmazását figyelembe véve¹⁰. Az értékelési kritériumok a következők: eredményesség, hatékonyság, relevancia, koherencia és uniós hozzáadott érték (ezen iránymutatás **melléklete** a minőségi jogalkotásra vonatkozó iránymutatásoknak megfelelően rögzíti az értékelési kritériumok meghatározását)¹¹. Emellett a tagállamok a hatásokat a KAP általános célkitűzései és az érintett KAP stratégiai terv által megfogalmazott egyedi célkitűzések megvalósításához való hozzájárulás tekintetében is értékelik hatásmutatók alkalmazásával¹². Ez azt jelenti, hogy amennyiben egy adott SO-t nem vesznek figyelembe, nincs szükség a hatások értékelésére. Ezt azonban indokolni kell¹³. A KAP stratégiai terv átfogó hatása csak az utólagos értékelés keretében került felmérésre¹⁴.
- Adott esetben **a beavatkozások területi hatályának figyelembevételét**. Ez különösen azon beavatkozásokra érvényes, amelyeket nem nemzeti, hanem regionális vagy helyi szinten hajtanak végre¹⁵.
- **A felméréndő kulcsfontosságú értékelési elemek meghatározását**. A hatékonyság értékelési kritériumainak vonatkozásában az (EU) 2022/1475 rendelet I. melléklete további részletekkel szolgál, és minden egyes SO esetében meghatározza a fő értékelési elemeket (értékelési kötelezettséget jelent) és a sikertényezőket¹⁶ (ajánlott, nem jelent kötelezettséget). A többi értékelési kritérium esetében azonban az I. melléklet nem tartalmaz előírásokat.
- Az eredményességre, hatékonyságra, relevanciára, koherenciára és uniós hozzáadott értékre vonatkozó értékelési kritériumok felmérését célzó **értékelési kérdések és sikertényezők megfogalmazását**¹⁷. Az (EU) 2022/1475 rendelet I. mellékletében szereplő sikertényezők csupán ajánlások. Az előző programozási időszakban 30 uniós szintű közös értékelési kérdés került megfogalmazásra, amelyeket a kiemelt területek és a programok szintjén meghatározott döntési kritériumok kísértek. A jelenlegi időszakban a tagállamok saját maguk dolgozhatják ki a fenti értékelési kritériumok felmérését célzó értékelési kérdéseiket.
- **Valamennyi vonatkozó közös mutató (kimeneti, eredmény-, hatás- és kontextusmutatók) figyelembevételét** a KAP stratégiai tervek egyedi célkitűzésekre gyakorolt hatásainak elemzése céljából¹⁸. A nettó hatásokat az (EU) 2022/1475 rendelet III. mellékletében felsorolt egyedi hatásmutatókra¹⁹ vonatkozóan kell kiszámítani.

¹⁰ Az (EU) 2022/1475 rendelet (2) cikkének b) pontja.

¹¹ Az (EU) 2022/1475 rendelet 1. cikkének (1) bekezdése.

¹² Az (EU) 2021/2115 rendelet 140. cikkének (1) bekezdése.

¹³ Az (EU) 2022/1475 rendelet 2. cikkének a) pontja.

¹⁴ Az (EU) 2022/1475 rendelet 3. cikkének (2) bekezdése és az (EK) 2021/2115 rendelet 140. cikkének (1) bekezdése.

¹⁵ Az (EU) 2022/1475 rendelet 2. cikkének c) pontja.

¹⁶ A „döntési kritériumok” kifejezés a 2014–2020-as időszakban használt „eredménytényezők” kifejezés helyébe lépett.

¹⁷ Az (EU) 2022/1475 rendelet 1. cikkének (1) bekezdése.

¹⁸ Az (EU) 2022/1475 rendelet 6. cikkének (1) bekezdése.

¹⁹ Az (EU) 2022/1475 rendelet 6. cikkének (5) bekezdése.

- Szükség esetén a közös mutatóktól eltérő **további releváns** (mennyiségi és minőségi) **információk és egyedi mutatók használatát** a KAP stratégiai tervek hatására vonatkozó következtetések levonásának elősegítéséhez²⁰.

A szabályozási keret az értékelés tárgyára és módjára való hivatkozáskor több esetben használja az „adott esetben” kifejezést. Ez azt jelenti, hogy a tagállamoknak minden releváns szemponttal foglalkozniuk kell. Egyes szempontok mindig relevánsak lehetnek, mint például a LEADER hozzáadott értéke, amely valamennyi KAP stratégiai tervben szerepel, és ezért azt valamennyi tagállamnak értékelnie kell. Egyes tagállamokban más szempontok is relevánsak lehetnek: a területi hatály például relevánsnak számíthat a regionalizált tagállamokban, és kevésbé relevánsnak minősülhet a nem regionalizált tagállamokban.

²⁰ Az (EU) 2022/1475 rendelet 6. cikkének (2) bekezdése.

2. AZ ERTEKELESI TERV VAZLATA

Az értékelési terv szerkezetére és tartalmára vonatkozó minimumkövetelményeket az (EU) 2022/1475 rendelet II. melléklete ismerteti, és az alábbi táblázat foglalja össze. A melléklet szerint az értékelési tervnek az alábbi első oszlopban felsorolt hét szakaszt kell tartalmaznia. Az értékelési terv minimális tartalmát a második oszlop mutatja be. A harmadik oszlop az egyes szakaszokra vonatkozóan további ajánlott tartalmakat rögzít.

A tagállamok dönthetnek úgy, hogy megváltoztatják az értékelési terv szakaszainak sorrendjét, amennyiben úgy látják jónak. Például érvelhetnek azzal, hogy az érdekelt felek feltérképezésének kell az első szakasznak lennie, mivel konzultálni kell velük az igényeikről, és egyesek szerepet játszhatnak az adatszolgáltatásban, illetve hozzájárulhatnak az értékelési témák meghatározásához is. Ez az iránymutatás a rendelet II. mellékletében ismertetett sorrendet követi, de ez nem jelenti azt, hogy azt szigorúan be kell tartani.

1. táblázat – Az értékelési terv vázlata (minimális és ajánlott tartalom)

Az értékelési terv szakasza	Minimális tartalom (rendelet)	További tartalom (ajánlott)
1. Célkitűzések és a szükségletek	<ul style="list-style-type: none"> Az értékelés célkitűzései és szükségletei Annak biztosítása, hogy elegendő tevékenység kerüljön elvégzésre 	<ul style="list-style-type: none"> Értékelési tevékenységek Értékelési témák
2. Irányítás és koordináció	<ul style="list-style-type: none"> Monitoring- és értékelési (M&E) intézkedések Fő szervek és felelősségi körök 	<ul style="list-style-type: none"> Az értékelések tervezésének, végrehajtásának és minőségének hatékony irányítására szolgáló struktúrák További struktúrák az értékelési megállapítások hasznosításának előmozdítására
3. Az érdekelt felek feltérképezése	<ul style="list-style-type: none"> A vonatkozó érdekelt felek leírása Az érdekelt felek igényei Kapacitásépítési igények (a 7. szakaszban kell végrehajtani) 	<ul style="list-style-type: none"> Az érdekelt felek feltérképezése Az érdekelt felek osztályozása Az érdekelt felek feltérképezésének felhasználási módja
4. Ütemterv	<ul style="list-style-type: none"> Az értékelések tervezése: <ul style="list-style-type: none"> hozzájárulás a KAP célkitűzéseikhez a végrehajtási időszakban 	<ul style="list-style-type: none"> Az értékelések ütemterve, beleértve az értékelési tevékenységek valamennyi típusát: értékelések/értékeléseket támogató tanulmányok, kapacitásépítési tevékenységek, monitoringrendszerek fejlesztése

	<ul style="list-style-type: none"> o konkrét témák értékelése (pl. környezet- és éghajlatvédelmi struktúra, KAP-hálózatok, LEADER, AKIS) • Kísérő tanulmányok és egyéb kutatási, illetve elemzési tevékenységek 	
5. Adatok és információk	<ul style="list-style-type: none"> • Az adatok rendelkezésre állására vonatkozó intézkedések • Adatforrások • Az adatszolgáltatásra és az adatminőségre vonatkozó intézményi megállapodások • Az adathiányok azonosítása és korrekciós intézkedések • Megfelelő időben működőképes adatrendszerek 	<ul style="list-style-type: none"> • Az adathiányok azonosítására szolgáló általános értékelési keret (beleértve az indikatív értékelési kérdéseket, a sikertényezőket, a mutatókat és az adatforrásokat) • Szükség esetén a szereplők adatkezelési rendszerekre vonatkozó képzése
6. Kommunikáció és nyomon követés	<ul style="list-style-type: none"> • A potenciális kedvezményezettek az értékelés megállapításairól való tájékoztatására irányuló megközelítés • Az értékelési eredmények nyomon követésére és felhasználására szolgáló mechanizmusok 	<ul style="list-style-type: none"> • A kommunikációs terv találmány leírása • Az értékelések megállapításainak közlésére vonatkozó célok • A nemzeti KAP-hálózatok szerepe
7. Erőforrások, technikai támogatás és kapacitásépítés	<ul style="list-style-type: none"> • Az értékelési terv végrehajtásához szükséges erőforrások leírása (adminisztratív kapacitás, adatok, pénzügyi források és informatikai igények) • A programtámogatás végrehajtásának leírása (beleértve a technikai segítségnyújtást, a kapacitásépítési tevékenységeket, valamint a helyi akciócsoportok számára az értékeléséhez nyújtott támogatást) 	<ul style="list-style-type: none"> • Strukturált kapacitásépítési terv a helyi akciócsoportok számára a helyi fejlesztési stratégiák értékelésére

3. AZ ERTEKELESI TERV FO TARTALMA

Ez a fejezet az értékelési terv alapvető tartalmának leírását tartalmazza, a rendeletben meghatározott minimumkövetelményekből kiindulva²¹, hét szakasz mentén.

1. ábra – Az értékelési terv felépítésére vonatkozó minimumkövetelmények

Forrás: A KAP európai értékelési támogató szolgálata (2023)

Az értékelési terv hét szakaszát részletesebben a következő fejezetek ismertetik. Minden szakasz esetében minimális és kiegészítő tartalmakra teszünk javaslatot. Az (EU) 2022/1475 rendelet II. mellékletében meghatározott minimumkövetelmények bekezdései **narancssárga** szövegdobozban kerülnek feltüntetésre. Az iránymutatás további tartalmi elemekre is javaslatot tesz, amelyhez indoklást is biztosít. Az értékelési terv egyes szakaszainak a többi szakasszal való kapcsolata szintén részletesen ismertetésre kerül, és azokat az alábbi, 2. ábra foglalja össze.

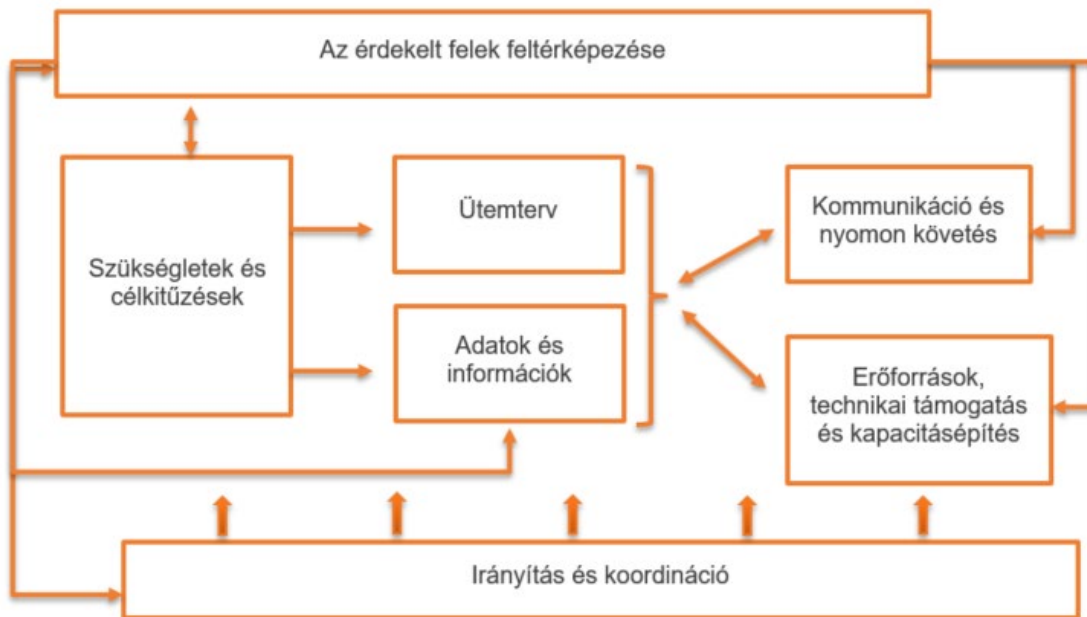
Az értékelési terv egyes szakaszainak kidolgozása során figyelembe veendő kulcsfogalmak a fő kérdések és koncepciók közös értelmezésének elérése céljából kerülnek kifejtésre. Számos kulcsfontosságú kérdés segítheti a tagállamokat abban, hogy mit kell figyelembe venniük az értékelési terv vonatkozó szakaszának elkészítésekor. Végezetül egy indikatív vázlatra teszünk javaslatot az egyes szakaszokra vonatkozóan.

Az ezen iránymutatásokhoz kapcsolódó eszköztár az értékelési terv egyes szakaszainak kidolgozása során követendő részletesebb lépéseket is tartalmaz.

2. ábra – Az értékelési terv különböző szakaszai közötti kapcsolat

²¹ Az (EU) 2022/1475 rendelet II. melléklete.

Forrás: A KAP európai értékelési támogató szolgálata (2023)

3.1 Célkitűzések és értékelési szükségletek

Mit kell feltüntetni az értékelési terv e szakaszában?

Az értékelési terv e szakaszában a célkitűzéseket és az értékeléssel kapcsolatos szükségleteket kell ismertetni. Az e szakaszhoz javasolt további tartalom feltüntetésének indoklását az alábbi táblázat ismerteti:

2. táblázat – Az értékelési terv 1. szakaszának javasolt tartalma

Minimális tartalom ²²	További tartalom	Indoklás ²³
Nyilatkozat a következőkről: <ul style="list-style-type: none"> • az értékelési igényekről • az értékelés célkitűzéseiről Annak biztosítása, hogy elegendő tevékenység kerüljön elvégzésre	Értékelési tevékenységek	Értékelések elvégzése, a megállapítások nyomán követése – 124. cikk (3) bekezdés d) pont Az értékelési tevékenységek és megállapítások jelentése ²⁴
	Értékelési témák	Az SO-k értékelése a beavatkozási logikával összhangban – a 2. cikk a) pontja Egyedi beavatkozások/témák értékelése – 2. cikk d) pont Az egyszerűsítés értékelése – 1. cikk (3) bekezdés

E szakasz kapcsolódása az értékelési terv más szakaszaihoz

2. szakasz – Az irányítás és a koordináció az értékelési terv átfogó eleme, mivel előfordulhat, hogy különböző szervek/szereplők felelősek az értékelési terv különböző részeiért.

3. szakasz – Az érdekelt felek feltérképezése: a feltérképezés során az érdekelt felek információkat szolgáltathatnak az értékelési szükségletek és célkitűzések vonatkozásában, és az igényeiknek megfelelő értékelési témákat javasolhatnak.

4. szakasz – Ütemterv: a témák és tevékenységek kiválasztása beépül az értékelések tervezésének ütemtervébe. Ezen túlmenően a tevékenységek kapcsolódhatnak az értékelési kapacitásépítéshez, az adatokhoz és információkhoz, amennyiben az értékelési tevékenységek adat-/információs rendszerekre és az adathiányok megoldására irányulnak, valamint a technikai segítségnyújtáshoz, amennyiben a helyi akciócsoportoknak nyújtott támogatásra vonatkoznak.

7. szakasz – Erőforrások, technikai támogatás és kapacitásépítés: az értékelési témák és tevékenységek végső kiválasztása a rendelkezésre álló emberi (értékelők és értékelési kapacitások) és pénzügyi (értékelésre rendelkezésre álló költségvetés) erőforrásoktól függ.

²² Az (EU) 2022/1475 rendelet II. mellékletének (1) bekezdése és az (EU) 2021/2115 rendelet 140. cikkének (4) bekezdése.

²³ A cikkekre való hivatkozások az (EU) 2022/1475 rendelet cikkeire vonatkoznak.

²⁴ Az (EU) 2022/1475 rendelet 5. cikke.

Kulcsfogalmak, amelyeket figyelembe kell venni

Az értékelési terv célkitűzéseiről és az értékeléssel kapcsolatos igényekről szóló nyilatkozat, amelynek célja annak biztosítása, hogy elegendő és megfelelő **értékelési tevékenységre** kerüljön sor, különösen **a programirányításhoz szükséges információk** megszerzése, a **következő szakpolitikai programidőszak megalapozása**, valamint annak garantálása céljából, hogy **rendelkezésre álljanak a KAP stratégiai terv értékeléséhez szükséges adatok**.

Az értékelési tervben szerepeltetendő értékelési **célkitűzések** az alábbi három szint közül egyre vagy többre terjedhetnek ki:

- a stratégiai szintre, amelynek esetében az értékelések a nemzeti szintű helyzetet tükrözik annak felmérése tekintetében, hogy a KAP stratégiai terv mennyiben járul hozzá a KAP általános célkitűzéseinek és a releváns SO-knak a megvalósításához²⁵,
- a regionális szintre, amelynél az értékelések a KAP stratégiai tervek regionális vagy helyi szinten végrehajtott beavatkozásait mérhetik fel²⁶,
- a tematikus szintre (nemzeti vagy regionális) szint, amelynek esetében az értékelések egy tagállam számára fontos vagy prioritást jelentő konkrét témát értékelhetnek.

Először az **értékelési igényeket** érdemes meghatározni. Ezek származhatnak a KAP stratégiai terv beavatkozási logikájából, valamint az irányító hatóságok és más érdekelt felek szükségleteiből is. A korábbi programozási időszakok tapasztalatait az értékelési igények meghatározásához is fel lehet használni.

Az értékelési igények és az értékelési terv célkitűzéseinek egyértelmű leírása lehetővé teszi a **KAP stratégiai terv keretében végzett megfelelő értékelési tevékenységek** megtervezését és végrehajtását. Az értékelési tevékenységek olyan tevékenységek, amelyeket az irányító hatóságoknak és más érdekelt feleknek el kell végezniük. Három típusba sorolhatók:

- a monitoring- és értékelési rendszerek (szabályok, eljárások, jogi aktusok, adatok, információs rendszerek stb.) fejlesztésével kapcsolatos tevékenységek. Ezek a tevékenységek biztosítják, hogy **a KAP stratégiai terv értékeléséhez szükséges adatok rendelkezésre álljanak**,
- az értékelések (az SO-k vagy konkrét témák értékelése) és az értékelést támogató tanulmányok kidolgozása és megvalósítása, beleértve az értékelési eredmények terjesztését és nyomon követését,
- az értékelési kapacitásépítéshez kapcsolódó tevékenységek.

Az értékelési tevékenységek különböző időpontokban és különböző célokból végezhetők.

- a) A programozási időszak alatt, **a programirányításhoz szükséges információk biztosítása érdekében**, különös tekintettel

²⁵ A dokumentumban az egyedi célkitűzések (SO-k) az (EU) 2021/2115 rendelet 6. cikkének (1) és (2) bekezdésében ismertetett 9 egyedi célkitűzésre és horizontális célkitűzésre (Cross-Cutting Objective – CCO) utalnak.

²⁶ Az (EU) 2022/1475 rendelet 2. cikkének c) pontja.

- az SO-k értékelésére az egyes KAP stratégiai tervekkel és azok beavatkozási logikájával összhangban. Az értékelési tevékenységek során azt is figyelembe kell venni, hogy az értékelésre SO-k szerint vagy több SO-ra kiterjedő átfogó értékelésekkel kerül-e sor²⁷,
 - a KAP stratégiai terv vonatkozó értékelési kritériumok felhasználásával történő értékelésére és a hatások felmérésére²⁸,
 - a következő (2027 utáni) szakpolitikai időszak tervezésével és előkészítésével kapcsolatos megbeszélésekhez való hozzájárulásra,
 - annak **biztosítására, hogy a KAP-stratégiai terv értékeléséhez szükséges adatok rendelkezésre álljanak**²⁹, melyhez a tagállamoknak konkrétan
 - o biztosítaniuk kell, hogy az adatok az értékelők rendelkezésére álljanak a monitoring feladatokkal és értékeléssel kapcsolatos kötelezettségeik teljesítése érdekében,
 - o meg kell kötniük a szükséges megállapodásokat a nemzeti és adott esetben regionális statisztikai egységekkel, kutatóközpontokkal, vállalkozásokkal és adatszolgáltatókkal az adatok rendelkezésre állásának biztosítása érdekében.
- b) Utólagosan, a **jövőbeli (2034 utáni) szakpolitikai időszakhoz** való hozzájárulás érdekében, különös tekintettel
- a KAP stratégiai terv és végrehajtásának az eredményességre, a hatékonyságra, a relevanciára, a koherenciára, valamint az uniós hozzáadott értékre és hatásra vonatkozó egyes értékelési kritériumok alapján történő értékelésére³⁰.

A legfontosabb kérdések

- **Milyen értékelési szükségletek állnak fenn a KAP stratégiai tervhez kapcsolódóan?**

Ez a kérdés az értékelési terv célkitűzései meghatározásának kiindulópontja. Az alkérdések a következőket foglalhatják magukban:

- o Melyek azok a fő szükségletek, amelyek a KAP stratégiai terv beavatkozási logikáját vezérlik?
- o Léteznek további értékelési szükségletek is?
- o Milyen egyéb információszükségletek állnak fenn a KAP stratégiai tervhez kapcsolódóan? Melyek azok, amelyeket értékeléssel el lehet érni?
- o Az értékelési terv tevékenységei hogyan veszik figyelembe az értékelésben érdekelt különböző felek (akik az értékelési terv 3. szakaszában, az érdekelt felek feltérképezése során kerültek azonosításra) igényeit?
- o Az értékelési terv képes-e megfelelni az újonnan felmerülő értékelési igényeknek?

²⁷ Az (EU) 2022/1475 rendelet 2. cikkének a) pontja.

²⁸ Az (EU) 2022/1475 rendelet (2) cikkének b) pontja.

²⁹ Az (EU) 2022/1475 rendelet 7. cikke.

³⁰ Az (EU) 2022/1475 rendelet 3. cikke.

- **Melyek az értékelési terv célkitűzései?**

Az igények alapján meghatározhatók az értékelési terv célkitűzései. További alkérdésként az alábbiak merülhetnek fel:

- Hogyan képes az értékelési terv kezelni az azonosított értékelési igényeket?
- Milyen típusú értékelésekre terjed ki az értékelési terv? (például folyamatértékelésekre, eredményorientált értékelésekre, hatásértékelésekre stb.)
- Mely SO-k és témák kerülnek értékelésre a végrehajtási időszak alatt (ideértve az indoklást is azon SO-k tekintetében, amelyek nem értékelhetők)?
- Ki az értékelési terv célközönsége? (figyelembe véve az érdekelt feleket és igényeiket, valamint a tervezett értékelési tevékenységeket)
- Milyen erőforrások állnak rendelkezésre az értékelési terv célkitűzéseinek jobb meghatározásához?
- Milyen az információs és adatgyűjtési rendszerek aktuális állapota? Az értékelési terv célkitűzéseinek milyen mértékben kell magukban foglalniuk az aktualizálást/javítást annak biztosításához, hogy a KAP stratégiai terv értékeléséhez szükséges adatok rendelkezésre álljanak?

- **Milyen értékelési tevékenységeket kell tartalmaznia az értékelési tervnek?**

A konkrétabb alkérdések a következőket foglalhatják magukban:

- Milyen részletességűnek kell lennie az értékelési tervnek? Lehet például:
 - stratégiai jellegű (átfogó, általános terv többéves munkatervvel, melyet éves cselekvési tervek követnek),
 - részletes (részletes végrehajtási tervvel, amely tartalmazza az összes várható értékelési tevékenységet, témát és háttér tanulmányt).

- **Az értékelési igények, az értékelési terv célkitűzései és a tervezett értékelési tevékenységek összhangban állnak egymással?**

A konkrétabb alkérdések a következőket foglalhatják magukban:

- Milyen részletességűnek kell lennie az értékelési tervnek? Az értékelési terv lehet például:
 - stratégiai jellegű (átfogó, általános terv többéves munkatervvel, melyet éves cselekvési tervek követnek),
 - részletes (részletes végrehajtási tervvel, amely tartalmazza az összes várható értékelési tevékenységet, témát és háttér tanulmányt).

- **Az értékelési igények, az értékelési terv célkitűzései és az értékelési tevékenységek előreláthatólag összhangban állnak egymással?**

A konzisztenciát oda-vissza ellenőrizni kell:

- A tervezett tevékenységek milyen mértékben felelnek meg az értékelési igényeknek és célkitűzéseknek?
- Az értékeléssel kapcsolatos igényekből milyen mértékben következnek logikusan a célkitűzések és a tervezett tevékenységek?

Területi szempontok

- Az értékelési témák kiválasztása: ez sajátos kihívást jelenthet a regionalizált országok tekintetében, mivel az érdekek és az igények régióként eltérőek lehetnek. Ennek tekintetében lehetőség van az alábbiakra:
 - kollektív döntéshozatali/prioritási mechanizmusok létrehozására valamennyi régió részvételével,
 - a kérdések tipológiájának kialakítására aszerint, hogy azok:
 - valamennyi régió közös érdekét képviselik,
 - egy vagy több régió konkrét érdekét képviselik.
- A területi kérdés beépítése az egyes értékelésekbe: a regionalizált tagállamokban minden egyes értékelési témának konkrétan meg kell vizsgálnia az egyes régiók sajátos helyzetét. Minden esetben hasznos elemezni a régiók közötti különbségeket, de ugyanakkor a közös szempontokat is, amelynek révén le lehet vonni a tanulságokat, illetve meg lehet valósítani az átívelő tanulást.

A szakasz indikatív vázlata

1. Az értékelési terv célkitűzései
2. Értékelési igények
3. Tervezett értékelési tevékenységek típus szerint
4. Tervezett értékelési témák

3.2. Irányítás és koordináció

Mit kell feltüntetni az értékelési terv e szakaszában?

Az értékelési terv e szakaszában a monitoring- és értékelési intézkedéseket, valamint a fő szerveket és azoknak felelősségi köreit kell ismertetni. Az irányításról és koordinációról szóló szakaszhoz javasolt további tartalom feltüntetésének indoklását az alábbi táblázat ismerteti.

3. táblázat – Az értékelési terv 2. szakaszának javasolt tartalma

Minimális tartalom ³¹	További tartalom	Indoklás
A monitoring- és értékelési intézkedések leírása A fő érintett szervek és felelősségi körök	Az értékelések tervezésének, végrehajtásának és minőségének hatékony kezelésére szolgáló struktúrák	<p>Az olyan struktúrák, mint az értékelési irányítócsoporthok, illetve az értékelési tanácsadó csoportok javíthatják az értékelések tervezését, végrehajtását és minőségét.</p> <p>Az ilyen csoportok szerepkörével és funkcióival kapcsolatban gyakran merülnek fel bizonytalanságok, szerepüket egyértelműen rögzíteni kell az értékelési tervben.</p>
	További struktúrák az értékelési megállapítások hasznosításának előmozdítására	Ezek akkor vehetők figyelembe, ha relevánsak az értékelési megállapításoknak a szakpolitika kialakítása és végrehajtása során történő jobb felhasználása szempontjából.
<p>E szakasz kapcsolódása az értékelési terv más szakaszaihoz</p> <p><u>3. szakasz – Az érdekelt felek feltérképezése</u> figyelembe veszi az érdekelt feleket az értékelési tevékenységek tervezése során, valamint felméri azokat az érdekelt feleket, amelyeknek értékelési ismeretekre és kompetenciákra van szükségük. Ezen érdekelt felek némelyike az irányítási és koordinációs intézkedéseknek is részét képezi.</p> <p><u>6. szakasz – Az értékelési eredmények kommunikációja és nyomon követése</u>: azonosításra kerülnek az értékelési eredmények szempontjából legfontosabb célcsoportok.</p> <p><u>A 2., 3. és 6. szakasz</u> (irányítás, az érdekelt felek feltérképezése és kommunikáció) együtt ismerteti az értékelési rendszer főbb érdekelt feleit.</p> <p>Emellett az irányításban és a koordinációban részt vevő szereplők/szervek inputot biztosítanak az értékelési terv szükségleteihez és célkitűzéseikhez (1. szakasz), az értékelési tevékenységek ütemtervéhez (4. szakasz), az adat- és információszolgáltatáshoz (5. szakasz), valamint a technikai támogatás és kapacitásépítés megszervezéséhez, illetve biztosításához (7. szakasz).</p>		

³¹ Az (EU) 2022/1475 rendelet II. mellékletének (2) bekezdése.

Kulcsfogalmak, amelyeket figyelembe kell venni

Minimális tartalom: A KAP stratégiai terv **monitoring- és értékelési intézkedéseinek** rövid leírása, megnevezve a **fő érintett szervezetet** és azok **felelősségi köreit**.

Az értékelési terv e szakasza az **irányításról**³² szól, amely fogalom azokra az interaktív folyamatokra utal, amelyeken keresztül az agrár-élelmiszeripari ágazat és a vidéki területek fő érdekelt felei a KAP-stratégiai terv értékeléseit közösen megtárgyalva fejlesztések felé irányítják a tervezés, a végrehajtás és a megállapításuk szélesebb körű figyelembe vétele terén.

A monitoring- és értékelési intézkedések a szereplők, tevékenységek és mechanizmusok olyan rendszereként értendők, amelynek rendeltetése a KAP stratégiai terv végrehajtásának monitoringja és értékelése.

A jogi rendelkezések értelmében a tagállamoknak:

- meg kell nevezniük a KAP stratégiai terv monitoring- és értékelési intézkedéseiben részt vevő fő szervezetet,
- meg kell határozniuk e szervek szerepét és felelősségi köreit a KAP stratégiai terv monitoringjában és értékelésében.

Az **érintett szervezetek** közé tartoznak a vonatkozó rendeletek által meghatározott szervezetek, pl.:

- az irányító hatóság, amely biztosítja, hogy az értékelési terv rendelkezésre álljon, valamint, hogy értékelések megfeleljenek a monitoring- és értékelési rendszernek³³,
- a monitoringbizottság, amely az értékelések terén elért haladást, valamint azok megállapításainak nyomon követését³⁴ vizsgálja, és véleményt nyilvánít az értékelési tervről és annak módosításairól³⁵,
- a nemzeti KAP-hálózat, amely hálózatépítés révén járul hozzá a monitoring- és értékelési kapacitáshoz és tevékenységekhez³⁶; a nemzeti KAP-hálózat olyan képzési és kapacitásépítési tevékenységeket is végez, illetve együttműködik az irányító hatósággal ez ilyen tevékenységek végrehajtásában, amelyek a KAP stratégiai terv értékelésében részt vevők készségeinek javítását szolgálja³⁷,
- a kifizető ügynökség mint a kiadásokkal való gazdálkodásért és azok kontrolljáért, valamint a monitoringadatok biztosításáért felelős szerv³⁸,

³² Az „irányítás” kifejezés alkalmazása abból ered, hogy a hagyományos kormányzati formák nem voltak képesek nyitott, inkluzív, rugalmas és realitáson alapuló hozzáállásra, mivel figyelmen kívül hagyták az állami és magánszereplők közötti, nem kormányzati kapcsolatok központi szerepét. Megszületett a felismerés, hogy csak ezen interakciók elismerésével érhető el kompetens és tudásalapú döntéshozatal, kreatív problémamegoldás, valamint a szakpolitika rugalmas és jól koordinált végrehajtása (Ansell és Torfing, 2022).

³³ Az (EU) 2021/2115 rendelet 123. cikke (2) bekezdésének e) pontja.

³⁴ Az (EU) 2021/2115 rendelet 124. cikke (3) bekezdésének d) pontja.

³⁵ Az (EU) 2021/2115 rendelet 124. cikke (4) bekezdésének c) pontja.

³⁶ Az (EU) 2021/2115 rendelet 126. cikke (3) bekezdésének f) pontja.

³⁷ Az (EU) 2022/1475 rendelet 7. cikkének (4) bekezdése.

³⁸ Az (EU) 2022/1475 rendelet IV. melléklete (2) bekezdése a) pontjának i. alpontja.

- adott esetben a régiókat be lehet vonni az értékelési terv kialakításába, valamint a KAP stratégiai terv regionális beavatkozásainak monitoringjába és értékelésébe³⁹,
- a tagállamokban esetlegesen létező egyéb érintett szervek, mint például az értékelő egység, a tanácsadó intézmények, az értékelést irányító csoport, a technikai munkacsoportok stb.

A legfontosabb kérdések

- Melyek azok a fő szervek, amelyeket be kell vonni a monitoringba és az értékelésbe, és melyek a felelősségi köreik? Az alkérdések a következőket foglalhatják magukban:
 - Szükség van-e a monitoringbizottságon és a nemzeti KAP-hálózaton kívül olyan egyéb struktúrák létrehozására, amelyek segíthetnek az értékelések irányításában (pl. irányítócsoporthoz) vagy az értékelésekre vonatkozó tanácsadásban (pl. tanácsadó csoportok)? Melyek a feladataik és felelősségi köreik?
 - Hogyan oszlanak meg a monitoringgal és értékeléssel kapcsolatos feladatok és felelősségi körök az irányító hatóság különböző részei és más struktúrák között?
- Milyen tanulságok vonhatók le az előző programozási időszakból és építhetők be az új irányítási és koordinációs intézkedésekbe? (pl. az 1. és a 2. pillér egyetlen KAP stratégiai tervbe történő összevonásából eredő, az irányításra és a koordinációra gyakorolt hatások vizsgálata).
- Milyen szerepet töltenek be az irányító és koordináló szervek az értékelési terv módosításainak felülvizsgálatában, illetve validálásában?
- Hogyan kell végrehajtani az irányítási intézkedéseket? A lehetőségek között szerepelhet például a) hálózatépítés vagy a b) jogilag kötelező erejű megállapodások.

Területi szempontok

- Mi a régiók elvárt szerepe az irányítási és koordinációs eljárásokban, illetve struktúrákban?
- Milyen mechanizmusokra lesz szükség a régiókkal való és a régiók közötti megfelelő koordináció és kölcsönös kapcsolat biztosítása érdekében?
- E tekintetben mi a nemzeti KAP-hálózat szerepe?
- Milyen koordinációs szereplőkre van szükség a régiókban, és mi a szerepük, illetve jellemzésük?

Az értékelési terv e szakaszának indikatív vázlata

1. Az értékelések irányításáért és koordinálásáért felelős legfontosabb érdekelt felek és szervek
2. Az értékelések tervezésének, végrehajtásának és minőségének javítását szolgáló struktúrák
3. Az értékelések irányítására és koordinálására szolgáló további struktúrák

³⁹ Az (EU) 2021/2115 rendelet (120) preambulumbekzdése.

3.3. Az érdekelt felek feltérképezése

Mit kell feltüntetni az értékelési terv e szakaszában?

Az értékelési terv e szakaszában ismertetni kell a releváns érdekelt feleket és azoknak igényeit az értékelés, illetve a kapacitásépítés tekintetében, ahogyan azt az (EU) 2022/1475 rendelet II. melléklete előírja. E jogi rendelkezések értelmében a tagállamoknak:

- azonosítaniuk kell minden érdekelt felet, beleértve azokat is, akik nem képviseltetik magukat a monitoringbizottságban,
- fel kell mérniük az értékelési tevékenységekkel kapcsolatos szükségleteiket,
- meg kell határozniuk szerepüket a KAP-stratégiai terv értékelésében, és adott esetben fel kell mérniük kapacitásépítési igényeiket, amelyek ahhoz szükségesek, hogy be tudják tölteni ezt a szerepet.

A jelen iránymutatás javaslatot tesz az érdekelt felek feltérképezésére vonatkozó szakaszban foglalt további tartalmakra is, melyeket az alábbi táblázat foglal össze.

4. táblázat – Az értékelési terv 3. szakaszának javasolt tartalma

Minimális tartalom ⁴⁰	További tartalom	Indokolás
A vonatkozó érdekelt felek rövid leírása Értékeléssel kapcsolatos igényeik Kapacitásépítéssel kapcsolatos igényeik (adott esetben)	Az érdekelt felek feltérképezése	Az érdekelt felek térképe lehetővé teszi a vonatkozó érdekelt felek átfogó listájának összeállítását. A cél kettős: a KAP-stratégiai tervben és annak értékelésében érdekelt felek azonosítása és megismerése.
	Az érdekelt felek osztályozása	Az osztályozás tájékoztatást nyújt a különböző érdekelt felek hatásköréről/reprezentatív jellegéről és érdekeiről. Az osztályozás segít az érdekelt felek aszerinti csoportosításában, hogy milyen mértékben lehetnek hatással a KAP-stratégiai tervre és annak értékelésére. Illetve azok milyen mértékű hatást gyakorolhatnak rájuk. Ez információkat szolgáltat majd annak eldöntéséhez, hogy az egyes érdekelt feleket bevonják-e, és ha igen, hogyan, az értékelési folyamat mely szakaszában, illetve, hogy miként lehet ezt a szerepvállalást a leghatékonyabbá tenni.
	Az érdekelt felek feltérképezésének felhasználási módja	A feltérképezés segít döntést hozni a legtöbb érdekelt fél és/vagy az értékelés irányítási struktúráinak tekintetében a tervezéssel, a pályáztatással, a végrehajtással, a minőség-

⁴⁰ Az (EU) 2022/1475 rendelet II. mellékletének (3) bekezdése.

		ellenőrzéssel, a terjesztéssel és az értékelés megállapításainak nyomon követésével kapcsolatban.
--	--	---

E szakasz kapcsolódása az értékelési terv más szakaszaihoz

- 1. szakasz – Célkitűzések és szükségletek: az értékelési igények bizonyos mértékig meghatározzák, hogy kik azok az érdekelt felek, akikkel kapcsolatba kell lépni, az érdekelt felekkel folytatott ötletbörze pedig segít azon szükségleteik meghatározásában, amelyek beépíthetők az értékelési igényekbe.
- 2. szakasz – Irányítási és koordinációs intézkedések: egyes érdekelt felek a tagállam értékelés-irányítási struktúrájának részét képezik majd.
- 7. szakasz – Erőforrások, technikai támogatás és kapacitásépítés: az érdekelt felek feltérképezése a technikai támogatási tevékenységekhez is információt szolgáltat majd, mivel előfordulhat, hogy bizonyos mértékű kapacitásépítés megtervezésére és végrehajtására lesz szükség az érdekelt felek körében.

Kulcsfogalmak, amelyeket figyelembe kell venni

A végrehajtási rendelet 4. cikkének (2) bekezdésében említett **érdekelt felek** rövid leírása, beleértve annak magyarázatát, hogy miért vették figyelembe őket, valamint az értékelési tevékenységekkel és adott esetben a kapacitásépítéssel kapcsolatos szükségleteik.

Az érdekelt felek feltérképezése: ez az értékelési terv viszonylag új eleme, amely szerint „a tagállamok az értékelési tervben meghatározzák az értékelési és kapacitásépítési tevékenységek tervezésekor figyelembe veendő érdekelt feleket. A tagállamok adott esetben meghatározzák azokat az érdekelt feleket, akik nem tagjai a monitoringbizottságnak”⁴¹.

Érintett érdekelt felek: a fogalom említésre kerül a vonatkozó uniós rendeletekben⁴², de nincs meghatározva, hogy kik értendők alatta. Az egyes tagállamok feladata, hogy azonosítsák azokat az érdekelt feleket, akik az adott tevékenységek szempontjából, azaz jelen esetben az értékelési tevékenységek tervezése és a kapacitásépítés tekintetében érintettnek számítanak. Emellett adott esetben azonosítani kell a monitoringbizottság tagjain kívüli egyéb érdekelt feleket is.

A legfontosabb kérdések

- Kik az értékelési terv fő érdekelt felei?
 - Az értékelési terv szempontjából érintettnek számít-e a KAP stratégiai terv összefüggésében megkérdezett érdekelt felek bármelyike?
 - Mely érdekelt felek játszanak szerepet az adatszolgáltatásban, valamint az értékelési eredmények felhasználásában?

⁴¹ Az (EU) 2022/1475 rendelet 4. cikkének (2) bekezdése.

⁴² (EU) 2022/1475 rendelet és (EU) 2021/2115 rendelet.

- Mik az érdekeik és jellemzőik (pl. melyik szervezethez tartoznak és milyen szerepet töltenek be)?
- Mely érdekelt felek vesznek részt az értékelési terv irányítási és koordinációs intézkedéseiben, és milyen szerepet töltenek be? (kapcsolódik az értékelési terv 2. szakaszához)
- Mik a szükségleteik az értékelési tevékenységek vonatkozásában? (beépül az értékelési terv 1. szakaszába)
- Milyen kapacitásépítési szükségleteik vannak? (kapcsolódik az értékelési terv 7. szakaszához)
- Hogyan kellene bevonni az érdekelt feleket az értékelési tevékenységekbe?

Területi szempontok

A regionalizált országok esetében különös figyelmet kell fordítani az értékelési terv e szakaszára, tisztázva a következő kérdéseket:

- Mi a régiók elvárt szerepe az értékelési folyamat fejlesztésében? A felelősségi körökkel és feladatokkal kapcsolatos nyomkövetési kérdések a következők lehetnek:
 - Milyen szerepet fognak játszani az értékelési terv kialakításában és az értékelési témák kiválasztásában?
 - Milyen szerepet fognak játszani az értékeléssel kapcsolatos információk biztosításában?
 - Milyen szerepet fognak játszani az értékelési eredmények integrálásában?
 - Szükség van-e a régiók támogatására ahhoz, hogy kapcsolatba léphessenek bizonyos szereplőkkel?
- Várhatóan mely konkrét (az egyes régiókban a KAP stratégiai terv végrehajtásában részt vevő) szereplők vesznek majd részt az értékelési folyamatban, milyen módon teszik ezt, és várhatóan milyen mechanizmusok támogatják az összekapcsolódásokat?
- Az értékelési folyamatban részt vevő mely szereplőkkel kell felvenni a kapcsolatot a régiókkal?
- Hogyan kerülnek megerősítésre a regionális szintű szereplők értékelési kapacitásai? Milyen konkrét kapacitásépítési tevékenységekben vegyenek részt a regionális szereplők?

A szakasz indikatív vázlata

1. Az érdekelt felek azonosítása
2. Az érdekelt felek osztályozása (az érdekelt felek térképe)
3. Az érdekelt felek feltérképezésének felhasználása
4. Az érdekelt felek kapacitásépítési szükségletei

3.4. Ütemterv

Mit kell feltüntetni az értékelési terv e szakaszában?

Az értékelési terv e szakaszának le kell írnia az értékelések fő mérföldköveit, valamint rögzítenie kell az értékelések és az értékelést támogató tanulmányok indikatív időkeretét, beleértve a tervezés okait is (azaz az ütemtervvel kapcsolatos különböző választások megindoklását). Ide tartozhatnak például a következők:

- a KAP stratégiai terv KAP-célkitűzésekhez való hozzájárulásának felmérésére szolgáló értékelések felsorolása és indikatív ütemezése,
- a konkrét témák felmérésére szolgáló értékelések felsorolása és indikatív ütemezése (megjegyzendő, hogy az egyes tagállamok maguk jelölhetik meg, hogy mely konkrét témákat tartják relevánsnak⁴³),
- az értékelést támogató tanulmányok, illetve az értékeléshez kapcsolódó egyéb kutatási és elemzési tevékenységek felsorolása,
- az egyéb értékelési tevékenységek felsorolása és ütemezése (pl. kapacitásépítési tevékenységek, monitoringrendszerek fejlesztése stb.),
- értékelési menetrend (a fenti pontok egyesítése).

A jelen iránymutatás javaslatot tesz az ütemtervre vonatkozó szakaszban foglalt további tartalmakra is, melyeket az alábbi táblázat foglal össze.

5. táblázat – Az értékelési terv 4. szakaszának javasolt tartalma

Minimális tartalom ⁴⁴	További tartalom	Indokolás
Az értékelések és az értékelést alátámasztó tanulmányok indikatív tervezése A döntések indokolása	Az értékelések menetrendje	Egy, az időkeretet és határidőket rögzítő, az ütemterv értékét növelő menetrend teljes képet ad az értékelési tevékenységekről és azok időpontjáról. Az értékelési tevékenységek valamennyi típusát tartalmaznia kell: az értékeléseket / értékeléseket támogató tanulmányokat, a kapacitásépítési tevékenységeket, a monitoringrendszerek fejlesztését. Ez utóbbi az értékelésekhez szükséges adatok tervezése szempontjából releváns. Figyelembe kell venni az időzítéssel kapcsolatos valamennyi kockázatot. A fő mérföldkövek meghatározása érdekében fontolóra lehet venni az átfogó értékelési keret használatát.
E szakasz kapcsolódása az értékelési terv más szakaszaihoz		
<ul style="list-style-type: none"> • <u>1. szakasz – Célkitűzések és szükségletek</u>: az ütemterv kidolgozásának alapját az értékelési témák és egyéb tevékenységek képezik majd. Ezek az értékelési terv 1. szakaszában kerülnek meghatározásra, 		

⁴³ Az (EU) 2022/1475 rendelet II. melléklete (4) bekezdésének b) pontja.

⁴⁴ Az (EU) 2022/1475 rendelet II. mellékletének (4) bekezdése.

indikativ ütemezésük pedig a kiválasztott megközelítés alapján (stratégiaibb jellegű vagy részletesebb értékelési terv) kerül feltüntetésre az ütemtervben.

- 2. szakasz – Az irányítás és a koordináció egy átfogó elem, mivel előfordulhat, hogy egyes, az értékelési tevékenységek koordinálásáért/végrehajtásáért felelős irányító szervezet/szereplőket be kell vonni az ütemterv kidolgozásába.
- 5. szakasz – Az adatokkal és információkkal kapcsolatos követelmények néhány értékelési tevékenységhez alapjául is szolgálnak, ezért az ütemtervben minden adat-előkészítési/adatgyűjtési tevékenységet figyelembe kell venni.
- 7. szakasz – Erőforrások, technikai támogatás és kapacitásépítés: az értékelésekhez rendelkezésre álló (emberi, pénzügyi, technikai) erőforrások szintén meghatározzák az értékelési tevékenységek törekvéseit, és tükröződnek az ütemtervben. Amennyiben például informatikai vagy kapacitásépítési tevékenységekre van szükség, azokat indikatív ütemezéssel kell megtervezni.

Kulcsfogalmak, amelyeket figyelembe kell venni

Az **értékelések indikatív tervezése**, valamint az értékelést támogató tanulmányok, amelyeket a programozási ciklus során kell elkészíteni, illetve a **meghozott döntések indokolása**, ideértve a következőket:

- a **KAP stratégiai terveknek a KAP célkitűzéseikhez való hozzájárulását** vizsgáló értékelések, amelyeket a KAP stratégiai terv végrehajtása során kell elvégezni,
- adott esetben a végrehajtási rendelet 2. cikkének d) pontjában említett **konkrét témák** értékelésére szolgáló értékelések,
- az értékeléseket **támogató tanulmányok és a hozzájuk kapcsolódó egyéb kutatási és elemzési tevékenységek**.

Az értékelések indikatív tervezése: ez egy olyan indikatív ütemezésre utal, amelynek meg kell jelölnie az egyes folyamatok várható időtartamát, valamint kezdő és befejező időpontját. Az ütemezés a rugalmasság biztosítása miatt „indikativ” jellegű, tekintettel a végrehajtási időszak hosszára. Beletartozhat az ütemterv éves felülvizsgálata/kiigazítása is.

A tervezéshez (a folyamat utolsó lépésétől kezdődő) visszamenőleges ütemezésre van szükség annak biztosítása érdekében, hogy az eredmények időben rendelkezésre álljanak. Előfordulhat, hogy ehhez a tagállamoknak értékelési mérföldköveket kell meghatározniuk a végrehajtás során és utólagosan. Bár az utólagos értékelés időpontját a rendelet határozza meg⁴⁵, a végrehajtási időszak alatti értékelések esetében a tagállam dönti el, hogy milyen értékelésekre kerül sor és azokat mikor hajtják végre.

Az értékelési tervnek továbbá **indokolnia is kell a meghozott döntéseket**, vagyis a tagállamoknak ki kell fejteniük, hogy az értékelések – beleértve a tervezett támogató tanulmányokat is – az értékelési terv szükségletein és célkitűzésein, a KAP stratégiai terv beavatkozási logikáján, illetve a várt végrehajtáson alapulnak-e. Ez biztosítja a minimumkövetelmények teljesülését, például azt, hogy a végrehajtási

⁴⁵ Az (EU) 2021/2115 rendelet 140. cikkének (6) bekezdése.

időszak alatt az összes SO legalább egyszer értékelésre kerüljön. Emellett azt is garantálja, hogy valamennyi értékelési tevékenységre a megfelelő időben kerüljön sor a tényleges hatások elérése érdekében.

A KAP-stratégiai terv KAP-célkitűzésekhez való hozzájárulásának értékelése során a KAP stratégiai terv beavatkozási logikáját kell követni, és az alábbiakra kell összpontosítani: a) a terv által érintett egyes SO-kra vagy b) több célkitűzésre kiterjedő, átfogó értékelésekre, egyúttal megindokolva, hogy a végrehajtási időszak alatt miért nem kerül sor valamely célkitűzés értékelésére⁴⁶.

A **konkrét témák vizsgálata** során mind az értékelési igényeket, mind pedig a KAP stratégiai terv beavatkozási logikáját figyelembe kell venni⁴⁷. A rendelet olyan témákat javasol, mint a környezet- és éghajlatvédelmi struktúra, a LEADER hozzáadott értéke, a nemzeti KAP-hálózatok és az agrártudásátadási és -innovációs rendszer (AKIS).

A támogató tanulmányok, valamint egyéb kutatási és elemzési tevékenységek az értékelések támogatása érdekében végzett munkához kapcsolódnak (pl. az adathiányok azonosítására szolgáló tanulmány, értékelési módszerek elemzésére vagy kidolgozására irányuló tanulmány, környezeti hatások nyomon követéséről szóló tanulmány), de nem értékelések.

A legfontosabb kérdések

- Hogyan szervezhető meg a későbbiekben az SO-k, a konkrét témák és az értékelést alátámasztó tanulmányok értékelése figyelembe véve a KAP stratégiai terv beavatkozási logikáját és várt eredményeit?
- Figyelembe véve a jövőbeli programozási időszakot is, melyek az értékelés legfontosabb mérföldkövei?
- Mit lehet figyelembe venni az értékelési terv menetrendjének elkészítésekor?
- A menetrend hasznos áttekintést nyújthat arról, hogy mit és mikor kell értékelni. A konkrét alkérdések a következőket foglalhatják magukban:
 - Milyen értékelési tevékenységekre kerülne sor és mikor?
 - Milyen előkészítő lépésekre van szükség (pl. értékelési kérdések kidolgozása, adatok előkészítése, módszertan kidolgozása, pályázatok kiírása) a tervezett értékelési tevékenységek lehetővé tételéhez?
 - Mikor kell elkezdni a főbb pályázatok és egyéb előkészítő munkák előkészítését, illetve elindítását?
- Melyek az időzítéssel kapcsolatos főbb kihívások vagy kockázatok?
- Hogyan kerül majd finomításra az ütemezés indikatív vázlata (pl. stratégiai szintű értékelési terv, többéves munkaterv, éves cselekvési terv), és hogyan fogják azt nyomon követni a programozási időszakban?

⁴⁶ Az (EU) 2022/1475 rendelet 2. cikkének a) pontja.

⁴⁷ Az (EU) 2022/1475 rendelet 2. cikkének d) pontja.

- Milyen tanulságok vonhatók le az előző időszakból az értékelések ütemezésével kapcsolatban?

Területi szempontok

- Adott esetben mérlegelni kell a régiók számára meghatározott, a nemzeti szintű értékelések elvégzéséhez szükséges információk/adatok vagy egyéb inputok szolgáltatására vonatkozó határidőket.
- A regionális és nemzeti szintű szereplők közötti koordináció kulcsfontosságú a két szint közötti összhang és kiegészítő jelleg biztosításához, például ahhoz, hogy bizonyos információkat a regionális szintről a nemzeti szintre lehessen továbbítani, időben lehessen összeállítani és elemezni, valamint, hogy az eljárás előzetesen pontosan leírásra és kidolgozásra kerüljön.
- Hasonlóképpen biztosítani kell, hogy az értékelési gyakorlatok bizonyos ajánlásait vagy következtetéseit a régiók megfelelően integrálhassák a regionális szinten tervezett/irányított beavatkozásokba.

A szakasz indikatív vázlata

1. A KAP stratégiai terv KAP-célkitűzésekhez való hozzájárulásának felmérésére szolgáló értékelések felsorolása és indikatív ütemezése
2. A konkrét témák vizsgálatára szolgáló értékelések felsorolása és indikatív ütemezése
3. Az értékelést támogató tanulmányok, illetve az értékeléshez kapcsolódó egyéb kutatási és elemzési tevékenységek felsorolása és indikatív ütemezése
4. Az egyéb értékelési tevékenységek felsorolása és ütemezése (pl. kapacitásépítési tevékenységek, monitoringrendszerek fejlesztése stb.)
5. Az értékelések ütemterve és menetrendje (a fenti pontok egyesítése)

3.5. Adatok és információk

Mit kell feltüntetni az értékelési terv e szakaszában?

Az értékelési terv e szakaszának elemeznie kell (az elemzést az egyes konkrét értékelések keretében részletesebben kell kifejteni), hogy milyen információk állnak majd rendelkezésre a monitoringrendszerből, és mely információkat kell értékelési tevékenységekkel kiegészíteni ahhoz, hogy megfelelően lehessen reagálni az értékelési igényekre. Rá kell mutatnia, hogy az összes szükséges eljárás és intézkedés elemzésre és megtervezésre került annak biztosítása érdekében, hogy a megfelelő monitoringhoz és értékeléshez szükséges információk megszerzésére szolgáló rendszerek időben rendelkezésre álljanak.

Ideális esetben az összes szükséges adatot és információt (ideértve adott esetben a helyszíni méréseket, a felmérésekből, interjúkból származó kvalitatív adatokat stb.) már a végrehajtás korai szakaszától kezdve be kell építeni a monitoringrendszerbe annak érdekében, hogy valamennyi tervezett értékelést támogathassák.

A jelen iránymutatás javaslatot tesz az adatokra és információkra vonatkozó szakaszban foglalt további tartalmakra is, melyeket az alábbi táblázat foglal össze.

6. táblázat – Az értékelési terv 5. szakaszának javasolt tartalma

Minimális tartalom ⁴⁸	További tartalom	Indokolás
<p>Az adatok monitoringhoz és értékeléshez való rendelkezésre állását biztosító intézkedések leírása</p> <p>Fő adatforrások</p> <p>Az adatszolgáltatásra vonatkozó intézményi megállapodások</p> <p>Adatminőség-ellenőrzési intézkedések</p>	<p>Általános értékelési keret az adathiányok azonosítására az alábbi indikatív jellegű elemekkel:</p> <ul style="list-style-type: none"> • indikatív értékelési kérdésekkel és sikertényezőkkal • mutatókkal • adatforrásokkal <p>Szükség esetén a szereplők adatkezelési rendszerekre vonatkozó képzése</p>	<p>Az értékelési keret olyan eszköz, amely szisztematikus módon egyesítheti az összes szükséges és potenciális mutatót, illetve az adatforrásokat, hogy így segítse adatigények és az adathiányok azonosítását legalább az (EU) 2022/1475 rendelet III. mellékletében felsorolt PMEF-mutatók – köztük a nettósítandó hatásmutatók – tekintetében.</p> <p>Az értékelések a kimeneti, eredmény-, hatás- és kontextusmutatókon alapulnak – 6. cikk (1) bekezdés</p> <p>Egyéb mutatók vagy mennyiségi és minőségi információk is felhasználhatók – 6. cikk (2) bekezdés</p> <p>Az adatok új tipológiája (a KAP új struktúrája) okán az adatkezelésben részt vevő szereplők kapacitásépítésére irányuló speciális képzésekre lehet szükség.</p>

⁴⁸ Az (EU) 2022/1475 rendelet II. mellékletének (5) bekezdése.

Adathiányok és a kezelésükre irányuló intézkedések		
<p>E szakasz kapcsolódása az értékelési terv más szakaszaihoz</p> <ul style="list-style-type: none"> • <u>1. szakasz – Célkitűzések és szükségletek</u>: az értékelési témák és tevékenységek, különösen az SO-k és az értékelendő témák, tájékoztatást nyújthatnak majd az adatok rendelkezésre állását biztosító adat- és információkezelési intézkedésekhez. • <u>2. és 3. szakasz – Irányítás és az érdekelt felek feltérképezése</u>: a feltérképezés során azonosított vagy az irányításban részt vevő egyes érdekelt felek szerepet fognak játszani az adat- és információkezelési intézkedésekben, egyes érdekelt felek például adatszolgáltatók lehetnek. • <u>4. szakasz- Ütemterv</u>: az értékelési terv ütemtervében figyelembe kell venni az adat- és információszolgáltatási intézkedéseket, például, amennyiben elektronikus adatgyűjtési rendszer kialakítására van szükség, az tervezést kíván. • <u>7. szakasz – Erőforrások, technikai támogatás és kapacitásépítés</u>: az adat- és információigényeket a monitoringhoz és értékeléshez szükséges erőforrások tervezésekor, valamint az adatgyűjtéshez és -kezeléshez szükséges készségek fejlesztéséhez szükséges kapacitásépítés tervezésekor is figyelembe kell venni. 		

Kulcsfogalmak, amelyeket figyelembe kell venni

A végrehajtási rendelet 7. cikkének (2) bekezdésében említett, a monitoringhoz és az értékeléshez szükséges **adatok rendelkezésre állását** biztosító intézkedések rövid leírása, beleértve a felhasználandó **fő adatforrások** azonosítását, az adatszolgáltatásra vonatkozó **intézményi megállapodásokat**, valamint az adatminőség ellenőrzésére vonatkozó megállapodásokat. Ennek a szakasznak tartalmaznia kell továbbá az **adathiányok** azonosítását és a kezelésükre irányuló intézkedéseket, ideértve az **adatrendszerek** megfelelő időben történő biztosítását is.

Az adatok rendelkezésre állása: az értékeléshez szükséges olyan adatokra és információkra utal, amelyeknek az előírt lebontásban (nemzeti, regionális, helyi) és az előírt formátumban, időben rendelkezésre kell állniuk. Ehhez fontos meghatározni a **fő adatforrásokat**, amelyek nemzeti, illetve regionális statisztikai egységeket, kutatóközpontokat, vállalkozásokat és egyéb adatszolgáltatókat foglalhatnak magukban.

Intézményi megállapodások: azokra a szükséges megállapodásokra utalnak, amelyeket a tagállamok az adatszolgáltatókkal kötnek, beleértve az adatminőség-ellenőrzési megállapodásokat is. Az intézményi és minőség-ellenőrzési megállapodásoknak figyelembe kell venniük az értékelések szempontjából releváns területi hatályt, és magukban kell foglalniuk a közigazgatási nyilvántartásokból származó adatok statisztikai felhasználását⁴⁹.

⁴⁹ A végrehajtási rendelet 7. cikkének (2) bekezdése.

Adathiányok: a múltban meglehetősen gyakran képeztek szűk keresztmetszetet. A releváns adatforrások, a meglévő adatforrások és az adatgyűjtési módszerek összehangolása és az idősor-elemzések elvégzéséhez elegendő adat hiányából, valamint bizonyos beavatkozások korlátozott vagy késedelmes végrehajtásából stb. erednek. Az értékelési tervnek intézkedéseket kell tartalmaznia az ilyen hiányok kezelésére. E tekintetben az egyik kulcsfontosságú intézkedés annak biztosítása, hogy **az adatrendszerek** a szükséges konfigurációval rendelkezzenek, és a kellő időben működőképeseek legyenek. Az előző programozási időszak tanulságai e tekintetben nagyon relevánsak.

A legfontosabb kérdések

- Milyen adatokra van szükség a különböző értékelésekhez (közös és egyéb mutatók értékeire vonatkozó adatok, egyéb mennyiségi és minőségi információk stb.)?
- Milyen adatforrások állnak rendelkezésre, és milyen további forrásokra van szükség?
- Milyen adathiányokat kell figyelembe venni?
- Melyek azok a kulcsfontosságú módszertani kérdések, amelyekkel foglalkozni kell az adathiányok kezelése érdekében?
- Hogyan értékelhető az adatok rendelkezésre állása a múltbeli tapasztalatok fényében?
- Milyen adatrendszerek vannak már működésben, és hogyan lehet azokat kiigazítani/felülvizsgálni?
- Milyen feltételek és lehetséges jogi követelmények vonatkoznak a korlátozott hozzáférésű adatok elérésére?
- Milyen intézkedésekre van szükség annak biztosításához, hogy az értékelők hozzáférjenek az értékelésekhez szükséges adatokhoz?
- Hogyan kerülnek biztosításra az adatgyűjtés során a különböző érdekelt felek/adatszolgáltatók közötti egyértelmű és közös fogalom meghatározások?
- Milyen (pénzügyi, technikai, emberi stb.) erőforrásokra van szükség az adatgyűjtéshez?

Területi szempontok

Az intézményi és minőség-ellenőrzési megállapodásoknak figyelembe kell venniük az értékelések szempontjából releváns területi hatályt, és magukban kell foglalniuk a közigazgatási nyilvántartásokból származó adatok statisztikai felhasználását⁵⁰. A figyelembe veendő konkrét kérdések közé tartoznak a következők:

- A regionális hatóságokkal kötött információszolgáltatási megállapodások. Fontos továbbá, hogy belsőleg – minden régióon belül – rögzítésre kerüljenek az információszerzésre vonatkozó, a regionális szinten működő egyéb szereplőkkel kötött lehetséges megállapodások is.

⁵⁰ Az (EU) 2022/1475 rendelet 7. cikkének (2) bekezdése.

- Az információk időben történő összesítése érdekében fontos olyan konkrét iránymutatásokkal ellátni a régiókat, amelyek egyidejűleg teszik lehetővé az adatok/információk egységes szolgáltatását.
- Az összegyűjtött információknak adott esetben lehetővé kell tenniük az egyszerű területi/regionális szintű bontást.
- Fontos figyelembe venni és elemezni a régiók szolgáltatóként és potenciális felhasználóként betöltött szerepét is.

A szakasz indikatív vázlatá

1. Monitoringeljárások és -mechanizmusok
2. Az értékelésekhez szükséges adatigények és adatforrások
3. Az adatokra vonatkozó rendelkezések
4. Adathiányok és a kezelésükre irányuló intézkedések
5. Kapacitásépítési szükségletek

3.6. Kommunikáció és nyomon követés

Mit kell feltüntetni az értékelési terv e szakaszában?

Az értékelési terv e szakaszában ismertetni kell a korábbi programozási időszakok tanulságait felhasználó kommunikációs és nyomonkövetési megközelítéseket, valamint eszközöket, és meg kell határozni az értékelési eredmények kommunikációjára és nyomon követésére vonatkozó minimumszabályokat. A jelen iránymutatás javaslatot tesz az adatokra és információkra vonatkozó szakaszban foglalt további tartalmakra is, melyeket az alábbi táblázat foglal össze.

7. táblázat – Az értékelési terv 6. szakaszának javasolt tartalma

Minimális tartalom ⁵¹	További tartalom	Indoklás
Az értékelés megállapításainak a célzott kedvezményezettek körében történő terjesztésére szolgáló csatornák/mechanizmusok leírása Az értékelési eredmények nyomon követésére és felhasználására szolgáló mechanizmusok leírása	A kommunikációs terv találmány leírása	Nemcsak a terjesztésre van szükség, de egy átfogó kommunikációs tervre alkalmazására is.
	Az értékelések megállapításainak közzétételére vonatkozó célok	Ez minden kommunikációs folyamat szerves részét kell, hogy képezze.
	A nemzeti KAP-hálózatok szerepe	A KAP-hálózatok a kommunikáció és a terjesztés kulcsfontosságú csatornái, és érdemes a szerepüket részletesebben ismertetni.
	A monitoringbizottság szerepe	A monitoringbizottság fontos szerepet játszik az értékelési megállapítások, köztük az ajánlások nyomon követése terén elért eredmények vizsgálatában.
E szakasz kapcsolódása az értékelési terv más szakaszaihoz		
<ul style="list-style-type: none"> • <u>1. szakasz – Célkitűzések és szükségletek</u>: az értékelések eredményei (témák és tevékenységek) közzétételre kerülnek, az ajánlásokat pedig nyomon követik. • <u>2. szakasz – Irányítás és koordináció</u>: az irányítási struktúrákban részt vevő szereplők/szervek inputot szolgáltatnak majd a kommunikációs és nyomonkövetési csatornák, illetve tevékenységek megtervezéséhez és megvalósításához. • <u>3. szakasz – Az érdekelt felek feltérképezése</u>: egyes érdekelt feleknek különleges szerepük lesz a kommunikációban és/vagy az értékelés megállapításainak nyomon követésében. • <u>4. szakasz- Ütemterv</u>: a kommunikációs és nyomonkövetési tevékenységeket figyelembe kell venni az értékelési terv ütemtervében. 		

⁵¹ Az (EU) 2022/1475 rendelet II. mellékletének (6) bekezdése.

Kulcsfogalmak, amelyeket figyelembe kell venni

Annak bemutatása, hogy az **értékelés megállapításairól** hogyan tájékoztatják a **potenciális kedvezményezetteket**, beleértve az értékelési eredmények **nyomon követésére** és felhasználására vonatkozóan **létrehozott mechanizmusok** leírását.

Az értékelés megállapításai: az értékelések eredményeinek – a következtetéseket és az ajánlásokat is beleértve – megbízható bizonyítékokon kell alapulniuk. Ezt követően a címzettek különböző célokra használhatják fel őket, például a végrehajtás javítására (a KAP stratégiai terv kezelői), a jövőbeli szakpolitika megtervezésére (szakpolitikai döntéshozók) vagy a szakpolitika eredményeire való figyelemfelhívásra (nyilvánosság).

Kommunikáció: biztosítja, hogy az értékelés megállapításait (MIT) a megfelelő címzetteknek (KINEK) továbbítsák a megfelelő formátumban (HOGYAN) és a megfelelő időben (MIKOR).

Címzettek: uniós, nemzeti és regionális szinten az értékelésben érdekelt felek, például szakpolitikai döntéshozók, értékelők, kutatók, kedvezményezettek és a szélesebb nyilvánosság.

Kialakított mechanizmusok: az információs csatornákra, azaz az értékelési megállapítások terjesztésére szolgáló eszközökre (pl. e-mail, internet, intranet, hírlevél, események) utalnak.

Az értékelés eredményeinek nyomon követése: különböző mechanizmusok (pl. cselekvési tervek, szemináriumok, workshopok, bizottságok, tudásközvetítés⁵²) révén valósítható meg annak érdekében, hogy az értékelésekből származó tanulságokat és ajánlásokat vissza lehessen építeni a KAP stratégiai terv végrehajtásába és a szakpolitikai ciklusba, beleértve a jövőbeli szakpolitikák kialakítását is. Az értékelésekből nyert ismeretek felhasználása minden értékelés fő célját alkotja. Az ismeretek felhasználását további szisztematikus elemzésnek kell alávetni, és meg kell osztani. Az értékelés megállapításainak nyomon követése terén elért előrehaladás a monitoringbizottság egyik feladata⁵³.

A legfontosabb kérdések

A kommunikáció tekintetében:

- Milyen kommunikációs szükségletek vannak a tagállamokon belül?
- Hogyan lehet a legjobban kommunikálni az értékelés eredményeit és elérni az érintett érdekelt feleket?

⁵² A „tudásközvetítés” kifejezés pontos leírását az „Evaluation Matters – The Evaluation Policy for European Union Development Co-operation” („Az értékelés fontossága – Az Európai Unió fejlesztési együttműködését szolgáló értékelési szakpolitika”) (<https://op.europa.eu/s/w7MN>) tartalmazza. A „tudásközvetítés” fontos lépés a megállapítások felhasználásának előmozdítási folyamatában. Magában foglalja a tudás olyan jellegű használatát, amelynek révén befolyásolható a változás. Ennek biztosításáért az értékelési vezető felel. Ugyanakkor a legfontosabb felhasználók vannak a legjobb helyzetben ahhoz, hogy előmozdítsák az értékelés tartalmából származó bizonyítékok és megállapítások használatát. Az értékelési vezető segít a legfontosabb felhasználóknak egy olyan cselekvési terv kidolgozásában, amelyben rögzítik, hogy miként kívánják ezt megvalósítani. Ide tartozhatnak a következők:

- a belső tervezési ciklusban rejlő olyan lehetőségek azonosítása, amikor az értékelést fel kell használni a döntéshozatal során, valamint annak meghatározása, hogy ki lesz felelős ezekért az inputokért,
- külső lehetőségek azonosítása az értékelés bizonyítékainak és megállapításainak a változás befolyásolására való felhasználására,
- a hasonló témákkal kapcsolatos alapvető ismeretek összegyűjtése érdekében végzett metaértékelések (az értékelések szisztematikus szintézise).

⁵³ Az (EU) 2021/2115 rendelet 124. cikke (3) bekezdésének d) pontja.

- Milyen információs csatornákat lehet figyelembe venni?

A célközönség tekintetében:

- M a célközönség (érintett érdekelt felek), általánosságban az értékelés és az egyes konkrét értékelések eredményeinek vonatkozásában?

A szerepek tekintetében:

- Mi a monitoringbizottság szerepe a kommunikáció és nyomon követés folyamatában?
- Milyen szerepet játszik a nemzeti KAP-hálózat a kommunikációs és nyomonkövetési folyamatban?
- Mi a szerepe az irányító hatóságnak, a kifizető ügynökségnek, a beavatkozásokért felelős vezetőknek, a regionális szintű közigazgatási szervezeteknek stb.?
- Milyen egyéb olyan struktúrák vannak, amelyek felhasználhatók az értékelési eredmények közlésére (munkacsoportok, hálózatok stb.)?

A nyomon követés tekintetében:

- Hogyan lehet nyomon követni az értékelési eredmények és ajánlások felhasználását?
- Hogyan biztosítható, hogy az értékelési eredmények javítsák a program végrehajtását?

Területi szempontok

- Nagyon fontos, hogy az értékelések eredményeit a régiók felhasználhassák és azok beépülhessenek a regionális szinten meghatározott/módosított és irányított valamennyi beavatkozással kapcsolatos döntéshozatalba.
- Az értékeléseknek arra is törekedniük kell, hogy olyan általános következtetésekre jussanak, amelyek relevánsak a különböző régiók számára. E célból egyes nemzeti szintű értékelések olyan esettanulmányokat is magukban foglalhatnak, amelyek lehetővé teszik a regionális szintű következtetések levonását. Bizonyos technikák esetében jó lehetőséget jelenthet az eredmények nemzeti és regionális szinten való megadása (pl. homogén felmérés, amely régióként külön-külön elemezhető).
- Fontos továbbá, hogy az értékelés eredményeivel és azok regionális szintű jelentőségével foglalkozó / azokat a regionális hatóságokkal tárgyaló mechanizmusokat építsenek be.

A szakasz indikatív vázlata

1. Az alkalmazott megközelítés és az előző programozási időszakok tanulságai
2. Az értékelések megállapításainak közlésére vonatkozó célok
3. Átfogó kommunikációs terv, beleértve a kommunikációs csatornákat és a célközönséget
4. Nyomonkövetési megközelítés az értékelési ajánlások végrehajtásának és az értékelési eredmények felhasználásának biztosítására

3.7. Erőforrások, technikai támogatás és kapacitásépítés

Mit kell feltüntetni az értékelési terv e szakaszában?

Az értékelési terv e szakaszában ismertetni kell a terv végrehajtásához szükséges erőforrásokat, valamint a technikai támogatási és kapacitásépítési tevékenységeket. E szakasz tartalmának biztosítania kell, hogy elegendő – tágan értelmezett – kapacitás álljon rendelkezésre az értékelési terv végrehajtásához.

8. táblázat – Az értékelési terv 7. szakaszának javasolt tartalma

Minimális tartalom ⁵⁴	További tartalom	Indokolás
<p>Az erőforrások leírása (emberi, pénzügyi és technikai, beleértve az informatikát is)</p> <p>A végrehajtási támogatás leírása: az érdekelt felek és a közigazgatási szervek támogatási igényei (nemzeti, regionális és helyi szinten, beleértve a helyi akciócsoportokat is), technikai támogatás, iránymutatások, kapacitásépítés</p>	<p>Strukturált kapacitásépítési terv a helyi akciócsoportok számára a helyi fejlesztési stratégiák értékelésére</p>	<p>A helyi akciócsoportok javították értékelési kultúrájukat, de a 2014–2020-as időszak tapasztalatai azt mutatják, hogy további lépésekre is szükség van, különösen az értékelési keretek és az értékelési módszerek vonatkozásában⁵⁵.</p> <p>A konkrét kapacitásépítési terv megléte szintén hozzájárul a helyi akciócsoportok értékelési kultúrájának javításához.</p>

⁵⁴ Az (EU) 2022/1475 rendelet II. mellékletének (7) bekezdése és 7 cikkének (3) és (4) bekezdése.

⁵⁵ Ezt a megállapítást alátámasztják az értékelési támogató szolgálat különböző kapacitásépítési tevékenységei, pl. https://enrd.ec.europa.eu/sites/default/files/evaluation_publications/fs-026-it-lags.pdf, valamint [A LEADER kiegyensúlyozott területfejlesztésre gyakorolt hatásáról szóló, értékelést alátámasztó tanulmány](#).

E szakasz kapcsolódása az értékelési terv más szakaszaihoz

- 1. szakasz – Célkitűzések és szükségletek: az erőforrások tervezése során figyelembe kell venni a tervezett értékelési témákat és tevékenységeket.
- 4. szakasz- Ütemterv: az ütemtervnek tartalmaznia kell minden technikai támogatási és kapacitásépítési tevékenységet.
- 2. és 3. szakasz – Irányítás és koordináció/ az érdekelt felek feltérképezése: az irányításban részt vevő szereplőknek/szerveknek/struktúráknak és más érdekelt feleknek felmerülnek majd a kapacitásépítési szükségletekkel kapcsolatos igényei, amelyeket figyelembe kell venni.

Kulcsfogalmak, amelyeket figyelembe kell venni

Az értékelési terv végrehajtásához szükséges és előirányzott **erőforrások leírása**, ideértve az adminisztratív kapacitással, az adatokkal, a pénzügyi forrásokkal, valamint az informatikával kapcsolatos igények ismertetését.

A rendelet 7. cikkének (3) és (4) bekezdésében említett programtámogatás végrehajtásának leírása, beleértve az értékelési terv teljes körű végrehajtásának biztosítása érdekében végzett **technikai segítségnyújtási és kapacitásépítési** tevékenységeket, valamint a helyi akciócsoportok számára a helyi fejlesztési stratégiák értékeléséhez nyújtott tervezett támogatást.

Erőforrások: az értékelési terv végrehajtásához szükséges pénzügyi, technikai és emberi erőforrásokra utal. A technikai erőforrások közé tartoznak például az adatrendszerek, az adatbázisok, az informatikai eszközök stb.

Technikai támogatás és kapacitásépítés: az értékelési terv végrehajtásához szükséges készségekre, valamint külső támogatásra (pl. elemzés, eszközök, iránymutatások) utal. Ezek magukban foglalhatnak technikai/informatikai készségeket, valamint módszertani és/vagy elemzési készségeket is. A támogatást és a kapacitásépítést a KAP stratégiai tervek nemzeti, regionális és helyi szintű értékelésében részt vevő érdekelt felek és közigazgatási szervek – beleértve a helyi akciócsoportokat is – támogatási igényeinek azonosítását követően kell felajánlani⁵⁶. A támogatás a nemzeti KAP-hálózat által vagy azzal együttműködésben kínált képzés, útmutatók és bármely más releváns kapacitásépítő tevékenység formájában nyújtható⁵⁷. Ezeknek a tevékenységeknek figyelembe kell venniük az intézmények és az érdekelt felek monitoring és értékelés tekintetében eltérő kapacitását⁵⁸. Ugyanakkor az értékeléssel kapcsolatos kapacitásépítési tevékenységek hozzájárulnak az értékelés fontosságának tudatosításához és az értékelési kultúra kialakításához is.

A legfontosabb kérdések

- Rendelkezésre állnak-e megfelelő (emberi, pénzügyi és technikai) erőforrások az értékelési terv végrehajtásához?

⁵⁶ Az (EU) 2022/1475 rendelet 7. cikkének (3) bekezdése.

⁵⁷ Az (EU) 2022/1475 rendelet 7. cikkének (4) bekezdése.

⁵⁸ Az (EU) 2022/1475 rendelet 7. cikkének (3) bekezdése.

- Szükség esetén hogyan szerezhetők megfelelő erőforrások?
- Melyek az értékelési terv végrehajtásához szükséges kapacitásépítési igények, és hogyan kell azonosítani azokat a végrehajtási időszak során?
- Mely intézmények és érdekelt felek esetében mely támogatási és értékelési kapacitásépítési tevékenységek bírnak nagyobb jelentőséggel?
- Hogyan kell megtervezni és végrehajtani a kapacitásépítést nemzeti, regionális és helyi szinten, beleértve a helyi akciócsoportokat is?
- Milyen költségvetés áll rendelkezésre a különböző értékelési tevékenységekhez?

Területi szempontok

- Attól függően, hogy milyen szerepet töltenek be az értékelési terv végrehajtásában, fontos biztosítani, hogy a régiók rendelkezzenek a szükséges pénzügyi és technikai erőforrásokkal.
- Fontolóra kell venni olyan képzési és egyéb támogatási intézkedések alkalmazását, amelyek garantálják a régiók megfelelő részvételét az értékelési folyamatban.

A szakasz indikatív vázlata

1. Az értékelési terv végrehajtásához szükséges erőforrások (pénzügyi, emberi, adat- és informatikai)
2. Technikai támogatás és kapacitásépítési tevékenységek (lista, tartalom, menetrend)
3. Strukturált kapacitásépítési terv a helyi akciócsoportok számára

MELLEKLET – AZ ERTEKELESI KRITÉRIUMOK MEGHATÁROZÁSA

Az értékelési kritériumokhoz használt fogalommeghatározásokat a minőségi jogalkotás eszköztárának⁵⁹ #47 eszköze tartalmazza, és azokat az alábbi keretes írás foglalja össze.

1. keretes írás – Az értékelési kritériumokhoz használt fogalommeghatározások

EREDMÉNYESSÉG

Az eredményesség elemzése azt vizsgálja, hogy az uniós fellépés mennyire sikeresen teljesítette céljait, vagy haladt előre célkitűzései felé. Az értékelésnek véleményt kell formálnia a) az elért haladásról és b) az uniós fellépés szerepéről a megfigyelt változások megvalósításában. Az eredményesség elemzésének részletesen meg kell vizsgálnia az uniós beavatkozás előnyeit is a különböző érdekelt felek tekintetében (Minőségi jogalkotás, #47. eszköz, 403. o.).

Az eredményesség szempontjából két szintet kell figyelembe venni: a) az operatív hatékonyságot, amelynek értelmében a KAP egyedi célkitűzéseinek megvalósítása terén elért haladást az eredménymutatók célértékei alapján értékelik, és b) a hatásokat, amelyek tekintetében a KAP általános és egyedi célkitűzései terén elért haladás a hatásmutatók alapján kerül értékelésre.

HATÉKONYSÁG

A hatékonyság a beavatkozás által generált adott változásokhoz a beavatkozás által felhasznált erőforrásokat veszi figyelembe. Elemzésének részletesen meg kell vizsgálnia az uniós beavatkozás költségeit a különböző érdekelt felek tekintetében. A hatékonyságelemzés emellett összehasonlítja az azonosított költségeket az eredményességi kritérium alapján azonosított előnyökkel, valamint feltárja az egyszerűsítés és a tehercsökkentés lehetőségeit. (Minőségi jogalkotás, #47. eszköz, 404–405. o.)

RELEVANCIA

A relevancia a szükségletek és a problémák közötti kapcsolatot vizsgálja a beavatkozás bevezetésekor és végrehajtása során. Figyelembe kell vennie az EU-n belüli jelenlegi és jövőbeli szükségletek és problémák, illetve a beavatkozás célkitűzései közötti kapcsolatot is. (Minőségi jogalkotás, #47. eszköz, 407. o.)

KOHERENCIA

A koherencia értékelése annak vizsgálatát foglalja magában, hogy a különböző beavatkozások, uniós/nemzetközi szakpolitikák, illetve nemzeti/regionális/helyi szakpolitikai elemek mennyire jól (vagy nem jól) működnek együtt. A „belső” koherencia ellenőrzése annak vizsgálatát jelenti, hogy ugyanazon uniós beavatkozás különböző elemei hogyan működnek együtt a célkitűzések elérése érdekében. A „külső” koherencia ellenőrzése annak vizsgálatát foglalja magában, hogy hasonló ellenőrzések hogyan végezhetőek más („külső”) beavatkozásokkal kapcsolatosan a különböző szinteken. Adott esetben a koherencia elemzése magában foglalhatja annak ellenőrzését is, hogy a beavatkozások összhangban állnak-e az európai zöld megállapodás célkitűzéseivel, illetve, hogy konzisztensek-e az átfogó környezetvédelmi célokkal (például a klímarendeleettel) vagy más, a környezetvédelmet célzó szakpolitikákkal. (Minőségi jogalkotás, #47. eszköz, 408. o.).

UNIÓS HOZZÁADOTT ÉRTÉK

Az uniós hozzáadott érték olyan változásokat vizsgál, amelyek az uniós beavatkozásnak tudhatók be azon felül, ami a tagállamok nemzeti intézkedéseitől észszerűen elvárható lett volna. A szubszidiaritás elve (az Európai Unióról szóló szerződés 5. cikke) értelmében és a nem kizárólagos hatáskörbe tartozó területeken az EU csak akkor léphet fel, ha a célkitűzések a tagállamok fellépéséhez viszonyítva uniós fellépéssel jobban megvalósíthatók. (Minőségi jogalkotás, #47. eszköz, 409. o.).

⁵⁹ A minőségi jogalkotás eszköztára – 6. fejezet (europa.eu).

European Evaluation Helpdesk for the CAP

Rue Belliard 12,
1040 Brussels, Belgium
+32 2 808 10 24

evaluation@eucapnetwork.eu

https://eu-cap-network.ec.europa.eu/index_en

Funded by
the European Union